

MARIKE STELLINGA

Ter verdediging van bankiers

Het maakt niet meer uit wat banken doen, hoe ze het doen, het is sowieso verkeerd. De bankier is de kop van jut geworden voor alle onvrede in de samenleving, een karikaturale boeman.

Iedere bankier zou de toneelvoorstelling *De Verleiders: door de bank genomen*, moeten bijwonen om de uiterst negatieve blik van de samenleving op bankiers goed te doorvoelen. Daarin speelt Victor Löw een joviale man die de brave strandtentuitbater Pierre Bokma financiële constructies inpraat en vervolgens kil en afstandelijk de stekker uit zijn bedrijf en bestaan trekt. Vervolgens informeren de bankiers de getormenteerde Bokma doodleuk dat hij best tegen de bank mag procederen over deze immens onrechtvaardige gang van zaken, maar dat de bank alvast beslag heeft laten leggen op de financiële tegemoetkoming die uit die rechtszaak zou kunnen vloeien. De uitverkochte zalen van De Verleiders lachen, joelen en klappen. Het beeld dat overblijft is helder: honden zijn het, die bankiers, ze draaien de bedrijven van kleine ondernemers onterecht de nek om.

Het is alleen niet waar. De Autoriteit Financiële Markten publiceerde vorige week een onderzoek naar hoe banken mkb-bedrijven in problemen behandelen. Want dit is een veel verteld verhaal: de bank trekt zo snel de stekker eruit, louter denkend aan eigen gewin, dat goedwillende ondernemers onterecht failliet gaan. Volgens de AFM is er niks van waar. Citaat: „De AFM heeft in het verkennend onderzoek niet gezien dat banken te snel overgaan tot overdracht van kredieten aan bijzonder beheer, het opzeggen van de kredietrelatie, of dat zij met maatregelen op faillissementen aansturen. In de onderzochte dossiers heeft de AFM geen onredelijke maatregelen aangetroffen, zoals disproportionele risico-opslagen. Wij hebben geen aanwijzingen gevonden voor een patroon van benadeling van klanten door banken.” Helder. Het was geen groot nieuws. Dikke kans dat u er nu voor het eerst over leest.

We moeten niet doen of ons financiële systeem een uit te roeien duivels monster is

Geen misverstand: ik ben heel kritisch op ons financiële systeem. De bankenmarkt is geen goed functionerende markt en zal dat ook nooit zijn. Dat is gewoon economische logica. Omdat grote banken weten dat ze gered worden door de staat als ze dreigen om te vallen, hebben ze de neiging te gaan gokken met belastinggeld. De winsten zijn immers voor hen, de verliezen voor de samenleving. Daarom moeten we banken kort houden. Evenzo moeten verkopers van financiële producten zeer sceptisch benaderd worden. Bedrijven en burgers worden telkens weer betoverd door financieel gegoochel waarvan vooral de financiële instelling uiteindelijk wijzer wordt. We moeten een fundamentele discussie voeren of het financiële systeem nu wel veilig is, of het anders georganiseerd moet worden. We moeten waakzaam en alert blijven: waar zitten de valkuilen? En ons nooit in slaap laten sussen.

Maar we moeten niet doen alsof ons financiële systeem een uit te roeien duivels monster is. Tegelijk met de gevaren zie ik de immense welvaart die het ons heeft gebracht. Geld vloeit makkelijk van plekken waar het over is naar plekken waar het nodig is. Dat is smeerolie in de motor van de economie. Zoveel meer burgers en ondernemers worden nu terecht kredietwaardig geacht.

Bankiers zijn zelf te stil in deze discussie. Er zijn te weinig bankiers die op een realistische manier uitleggen wat banken verkeerd hebben gedaan en wat desalniettemin hun nut is. Zonder een reclamepraatje af te draaien. De banken moeten in gesprek met de samenleving. Doen ze dat niet, dan dreigt een hardhandig gesprek van de samenleving met de banken.

Marike Stellinga is econoom en schrijft op deze plek elke zaterdag over politiek en economie

E2 Economie

FOTO MERLIN DOORMERIK

Interview Marcel Kuijpers Met zijn plan voor een stal voor 1,1 miljoen kippen is hij de nachtmerrie van Wakker Dier. „Maar ik vind kippen buiten laten lopen onverantwoord.”

‘Goedkope kip is toch wat de massa wil’

Door onze redacteur
Leonie van Nierop

Ruim een miljoen kippen wil Marcel Kuijpers in zijn toekomstige stal in het Limburgse Grubbenvorst hebben. Het wordt de grootste kippenstal van Nederland, door dierenrechtenorganisaties gruwelend de ‘gigastal’ genoemd. Kuijpers doet dat niet alleen voor eigen gewin, zegt hij. Of om de kippen te pesten. Nee, zegt Kuijpers. Hij heeft een sociaal doel. Hij wil de armen van goed voedsel voorzien. Bovendien, zegt hij, zijn de kippen bij hem beter af dan in een kleine stal.

Maar niemand luistert naar Marcel Kuijpers. Al jaren worden hij, zijn broers, neven en compagnons, tegengewerkt door een lokale actiegroep en Wakker Dier, die maar bezwaar blijven maken. „Een schande.” Hij had al lang in Limburg willen zitten. De oude stal achter zijn huis in het Brabantse Heeswijk-Dinther is vorig jaar gesloopt. „Een drama.” Vanaf de Ieren bank in zijn betegelde woonkamer kijkt de kippenboer uit op een berg gemalen kippenhok.

Toch loopt Kuijpers buiten nog steeds op klompen, die hij uittrekt bij de achterdeur. Hij is niet boer af, want hij is - op papier - dag en nacht bezig met zijn droom, het Nieuw Gemengd Bedrijf.

Wat is het Nieuw Gemengd Bedrijf?

„Vroeger had je het oude gemengde bedrijf, waar ze een varken hadden dat de overgebleven bietenkoppen opat, en zijn mest strooiden ze over de akkers. Het stro dat overbleef van het graan ging weer onder het varken. Dat is onze inspiratie. Het Nieuw Gemengd Bedrijf is echter geen bedrijf, maar een concept van samenwerking tussen bedrijven. In het midden staat een fabriek waar reststoffen worden verwerkt. Daaromheen zitten boerenbedrijven. De varkensmest wordt samen met de kippenmest vergist, daar komt bio-energie uit. De restwarmte wordt gebruikt voor de verwarming van de kippenhokken. Er zouden eerst ook drie glastuinbouwers meedoen, maar die zijn eruit gestapt na hevige kritiek op de samenwerking met ons.”

Waarom wil u zoveel kippen?

„Normaliter is de kippenketen opgeknipt in stapjes, waartussen transporten zitten. Die transporten hebben nadelen. Met name voor de traceerbaarheid van het vlees, dus voor de voedselveiligheid. Ze kosten geld. En ze leveren de beesten stress op, wat hun welzijn en de kwaliteit van het vlees aantast. En we merken dat er veel kruispunten in de keten zitten, met het risico van kruisbesmetting.

„Door schaalvergroting kunnen we bijna de hele keten onder één dak brengen, tot en met de slacht. Normaal worden kippen in een broederij gebroeid en na achttien dagen in een uitkomst geleegd, tot ze allemaal uit het ei zijn, en dan met een vrachtwagen naar een stal gebracht, waar de kip te eten krijgt. Bij ons wordt de kip in de stal geboren waar hij zijn leven zal leiden. Een kuikentje dat vroeg uit zijn eitje komt, kan meteen beginnen met eten. Ze hebben veel meer weerstand en hebben niet preventief antibiotica nodig.

„Vanuit die stal gaan ze met de lopende band naar de slachterij. We hebben berekend wat de kleinste mogelijke slachterij is waar je op een industriële manier kunt slachten zonder dat de kosten de pan uit rijzen. Een normale slachterij slacht 400.000 kuikens per dag, wij 32.000. Straks zijn we de kleinste slachterij van Nederland. En dan noemen ze ons giga...”

Snapt u dat mensen een lopende band van de kippenwieg naar het kippengraf weerzinwekkend vinden?

„Ja, natuurlijk snap ik dat wel. Maar is een lopende band van honderd meter erger dan een transport van driehonderd kilometer? Bij andere bedrijven worden de dieren voor de slacht gevangen, in kratten gestopt, in een vrachtwagen geladen, rondgereden en in de slachterij onverdeeld aan een haak gehangen. Bij ons worden ze automatisch naar de slacht gebracht. Dan begint de vloer te bewegen met anderhalve meter per minuut. Dat zie je bijna niet. Pas als ze met CO₂ verdoofd zijn worden ze onze slachterij ingevoerd. Volledig zonder stress.”

Muziekje erbij?

„Ja, voor de mensen die erbij lopen.” Kuijpers lacht. „Kijk, die beesten moeten dood. Ik ga het verder niet romantiseren. We gaan gewoon goed eten verkopen, dat op duurzame, efficiënte en diervriendelijke manier geproduceerd is. En wij hebben met elkaar afgesproken dat we niet op de top van de markt gaan zitten en met het stempel ‘duurzaam’ de prijs verdriedubbelen. Want gewone mensen hebben ook recht op lekker, veilig en gezond voedsel. Dat moet gegarandeerd worden door technieken toe te passen die nog lang meegaan. Als je kip maakt op een manier die nu duurzaam heet, of biologisch, heb je twee keer zoveel grondstoffen nodig. Ik vind dat je zuinig moet zijn op grondstoffen moet zijn. Wij proberen de mineralen weer terug te winnen. Als je alleen op dierenwelzijn blijft hangen, is de kans heel groot dat je inlevert op andere punten, zoals milieu en voedselveiligheid.”

Hoe herkent de consument uw kip straks in de supermarkt? Welk label plakt u op dit idee? „Dat weten we nog niet. Dat kunnen we ook nog

niet zeggen, omdat er partijen rondlopen die erop uit zijn om ons te besmeuren. Daarvoor hebben ze de term ‘plofkip’ ook bedacht. Je krijgt er allerlei perverse beelden bij. Alsof alle kippen explosief door hun poten zakken. Dat is gewoon propaganda. Terwijl die kippen die zij bedoelen, de efficiënte kippen, er wel voor hebben gezorgd dat kip al vijftig jaar voor iedereen beschikbaar is. En wij laten onze kippen echt niet door hun poten zakken. Dat doet een goede boer niet. Maar wij krijgen geen ster van de dierenbescherming, omdat ze niet buiten lopen.

„De consument kan wel willen dat de kip in de zon loopt, maar het is maar de vraag of de kip daar baat bij heeft. Onze kip zit de hele tijd op dezelfde temperatuur, met airconditioning op biogas, dus die heeft geen stress als het ’s nachts kouder wordt. Wij vinden kippen die buiten lopen onverantwoord. Ook voor de volksgezondheid, denk aan vogelgriep en dioxines die op het land vallen. Je kunt op de lange termijn geen veilig voedsel produceren als je je dieren buiten laat lopen. Wij willen geen zieke dieren. Dat is efficiëntie, maar ook dierenwelzijn.”

Krijgt u steun vanuit de politiek?

De politiek is dubbelhartig. De lokale Limburgse autoriteiten steunen ons. Maar door die framing krijg je rare toestanden. In januari was er een Kamerdebat, waar twee uur lang over ons bedrijf is gesproken. Ze zijn niet goed bij hun hoofd! Als je het terugkijkt, denk je: dit is het einde van het Nieuw Gemengd Bedrijf. Er worden zeven moties ingediend. Kamerleden suggereren dat wij buitenlandse investeerders zijn, in plaats van een familiebedrijf. Iedereen huilt met de wolven mee. De wolven zijn in dit geval de Partij voor de Dieren. Ook staatssecretaris Dijkema [Landbouw, PvdA, red.] is tegen. Maar ze heeft er niks over te zeggen. Het is alleen voor de Bühne. Het is walgelijk. Ik heb liever dat ze het verbieden en mij duidelijkheid geven, dan dat ze me nog een paar jaar laten bungelen.”

Tegenstanders voeren hun strijd ook via juridische procedures. Hoe succesvol zijn ze?

„We zijn in totaal al drie jaar tegengehouden. Ik ga ervan uit dat we alles rond krijgen, maar dat we nog zeker een jaar gefrustreerd worden. Intussen heb ik geen kippen. En dat is een schande hoor! Als de maatschappij vindt dat ik dit niet moet doen, dan wil ik dat graag horen. Maar de maatschappij heeft mij precies de kaders aangegeven waarbinnen dit kan.”

Spreekt Wakker Dier voor de maatschappij?

„Nee. Ik denk dat de maatschappij het Nieuw Gemengd Bedrijf wil. Tenminste, de zwijgende massa. Niemand gaat de straat op om te demonstren voor gewone kip. Maar iedereen koopt dat. „De elite, die het debat bepaalt, is echter gehersenspoeld door de marketeers. Die voorspellen ‘duurzaam’. Maar de term duurzaam wordt niet uitgediept en dat resulteert in geromantiseerde marketingtrends. Zo zijn er kinderen die verhongeren omdat ze de hele dag gemalen tarweschreuten zitten te zuipen.

„Hoe arrogant er wordt gesproken over voedsel! Jumbo komt met nieuwe standaardkip en zegt: is maar een euro per kilo duurder. Dat is voor een bijstandsmoeder met drie kinderen 300 euro per jaar en de keuze: geen vlees of niet naar voetbal. Er is dus een sociale legitimatie om te doen wat wij van plan zijn. De marktkoorman in Tunesië die de Arabische Lente inluidde, stak zichzelf niet in brand om tarwegrassap.

„De onderklasse wordt genegeerd door de marketeers. Multinationals als McDonald’s pikken die op. Die bepalen dat de onderklasse de hele dag cola zuipt en veel te vet eet. Wij willen die markt geëngageerd benaderen. Wij willen mensen die geen brede beurs hebben een alternatief bieden. Goede voeding, zonder e-nummers. Niet te zout, niet te zoet en niet te vet. En dat is keimoeilijk. Want we moeten het opnemen tegen aan de ene kant de multinationals en aan de andere kant de idealisten die ons voortdurend besmeuren. Maar hoe moeilijker het wordt, hoe meer onze motivatie toeneemt.”

FAMILIEBEDRIJF

Van 550.000 naar 1.100.000 kippen

Marcel Kuijpers (52) nam met zijn broers Cor (59) en Paul (54) het pluimveebedrijf van hun vader over.

Ook twee zonen van Cor, Jan (31) en Joris (28) zijn in de onderneming gestapt.

Kuijpers Kip hield tot

vorig jaar op meerderre locaties in Brabant circa 550.000 kippen. De familie Kuijpers wil in het Limburgse Grubbenvorst 1.1 miljoen kippen houden.

Bij de stal komt een varkensstal van de Houbensteyn Group.

En een bio-energiecentrale, die wordt gerund door de Christiaens Group.

De combinatie noemt zich Nieuw Gemengd Bedrijf. Andere ondernemers, zoals glastuinbouwers, kunnen zich aansluiten.

DUURZAME ENERGIE

Bio-energiecentrale verwerkt 60.000 ton mest

Volgens de ondernemers gebruikt Nieuw Gemengd Bedrijf geen fossiele brandstoffen. Er wordt meer energie geproduceerd dan verbruikt. De extra energie wordt geleverd aan de omgeving. De bio-energiecentrale produceert 14 miljoen

kubieke meter biogas per jaar.

De bio-energiecentrale heeft een verwerkingscapaciteit van 120.000 ton per jaar (50 procent mest). De helft van de capaciteit is nodig voor Nieuw Gemengd

Bedrijf, de andere helft is beschikbaar voor verwerking van organische stromen van derden. Voor de bouw van de bio-energiecentrale is in 2012 een ‘Green Deal’ gesloten met de overheid. Zij wil 14 procent duurzame energie in 2020.

Advertentie

Nu op nrcQ.nl/deltalloyd

Festivals, meer dan feesten alleen

Zomertijd, festivaltijd! Nederlanders zijn er dol op: met een biertje in de hand lekker genieten van muziek en ander buitenspektakel. Achter de schermen maken duizenden hardwerkende mensen al die evenementen mogelijk. Niet alleen het plezier voor de bezoekers, ook de veiligheid staat daarbij centraal. Het organiseren van zo’n festival is een complexe klus, die om een specialistische aanpak vraagt. Jasper Goossen van Apenkooi Events legt uit wat er allemaal komt kijken bij het organiseren van een festival.

Lees op nrcq.nl/deltalloyd

➤ Ook op nrcQ.nl/deltalloyd
“Meer branden of meer aandacht”